

TELEGRAFUL ROMÂNULUI

Nr. 61. ANUL XVI.

Telegrafulu este de done ori pe septemana: joi'a si Dumineca. — Pnumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretulu pnumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 113 Augustu 1868.

Provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru print. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru intea ora cu 7. cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5. cr. si pentru a trei'a repetire cu 3. cr. v. p.

La cestiunea romanilor din Scaunele Salistei si Talmaciului.

In 7 Augustu a. c. deputatulu o a n n P u s c a r i u au asterntu dietei memorandumu numiteloru scaune, care contine o cestiune o de mare pondrositate, atingetoria de pusetiunea politica a romanilor in fundulu regescu. Fiindu ca la meritulu cestiunei ne vomu intorce catu mai ingraba si lu vomu desfasura publiculu in amenuntele sele, facemu ca pentru astadata sa urmeze cuventarea deputatulu P u s c a r i u prin carea asterne dietei memorandumu ce cuprinde detairile cestiunei.

Deci eata cuventarea:

Onorata casa! Imi ieu libertate de a presenta onoratei case memorandumu comuneloru din scaunele filiale ale Salistei si Talmaciului tienitore de fundulu regiu, cu care ele pretindu regularea referintieloru sele de dreptulu publicu fatia cu jurisdictiunea supraordinata, pre langa acea rugare, ca onorat'a casa sa binevoiasca a'lu recomanda intre-gulu ministeriu spre pertractarea si resolvirea merit'oria.

Caus'a pentru ce amu indreptatu acestu memorandumu pre calea dietei, este, ca cuprindiendu cestiuni organisatorie si privitorie la dreptulu publicu, acestu obiectu a mai fostu devenitu odata — la a. 1848 — pre mes'a dietei, dara pentru evenimentulu, ce au intrevenitu atunci, nu se putura lua la pertractare; iera caus'a pentru ce lu recomandu intregulu ministeriu e, ca obiectulu, in mesura mai mare seu mai mica, atinge resortele tuturor ministerieloru.

Locuitorii din scaunete filiali ale Salistei si Talmaciului cam la 30,000 suflete totu romani si astadi mai stau afara de barierele constitutiunale, — ei suntu eschisi dela ori-ce vietia municipale, — ei si astadi inca se administreza prin dregatorii dominali si prin curti domnesci (s'audimu!); — ei — dupa cum arata — s'au jefuitu de tote drepturile si averile comunali si municipali, — si tote acestea se templa numai din acea causa, ca jurisdictiunea supraordinata sa dovedesca prin aceea, ca acei locuitori suntu, seu au fostu iobagii lor, cu tote ca ei, ca locuitori ai fondulu regiu totudeun'a au fostu omeni liberi, si cu tote ca chiaru si fostii iobagi astadi nu se mai potu eschide, dela participarea la drepturile constitutiunali (asi'a e!).

Ordinea casei nu permite motivarea mai pre largu a asemeneloru esibite pana nu suntu puse la ordinea dilei, de aceea nice eu nu vreau de asta data sa intru mai departe, in dilucidarea si argumentarea acestui obiectu. Ast'a acum aru fi si de prisosu, pentru ca memorandumu desfasura si lamuresce destulu de bine si pre largu tota starea causei, si eu mi am luat voia de alu da in tipariu, si a dispune, ca sa se imparta intre toti membrii onoratei case.

Inse deca onorat'a casa mi permite de a mai adage inca vr'o cate-va cuvinte, acestea se referescu la acea observatiune, ca memorandumu acest'a oglindeza numai in miniatura suferintiele si nepastuirile cele mari ale romanilor din Ardelu si in specie a celor din fundulu regiu si ca caus'a Salisteniloru si a Talmacieniloru face o parte a causei romane ardeleane.

Salistenii si Talmacienii se indreptesca cu incredere si fiducia catre onorat'a dieta. Binevoiesca si on. casa a primu acest'a cu acea simpathia, ce merita in deobste tote causele romane, pentru ca positiunea geografica si etnografica a elementulu romanu, fatia cu celu magiaru, a dictatu acestor'a totu acea sorte totu acelu viitoriu, si asi'a ele suntu avisate naturalmente la reciproc'a spriginire. Cine ignoreraza si lucra in contra acestei doctrine, acela lucra in contra propriiloru interese si vatama

propri'a si esistintia. Viitorulu va dovedu acest'a in praxa. —

Pre langa aceste simtiemente din nou recomandu caus'a cea drepta si forte momentosa a Salisteniloru si Talmacieniloru, iera memorandumu in limb'a romana si magiara lu predau onor. Presidiu d'etale spre ulterior'a afacere. (s'a datu Comissiunei petitionaria).

Convocarea Universitatii nationale din fundulu regiu.

Intre varietatile din anul trecut am annuntiatu si noi in vre o cateva cuvinte convocarea fiitor'a a Universitatii nationale din fundulu regiu. Circulariulu emisu de catre comitele provisoriu in privint'a acestei convocari e datatu dela 1 Augustu a. c. subscrisu: „Comitele provisoriu alu natiunei sasesci“, porta numerulu Com. 929. 1868 si indatu la inceputu lega firulu la afacerile conflusului nationalu, intrerupte la inchiderea acelu'a in dia'a de 28 Febr. a. c. Atunci, dice circulariulu, trebuiau intrerupte lucrările un'ersitatiei, pentruca conformu constitutiunei, multe erau de a se asterne cercuriloru pentru o preconsultare. Acest'a s'a intemplat, si fiindu ca cea mai mare parte din cercuri a tramisu rezultatulu preconsultariloru lor, e deja materialu destulu pentru continuarea unei sesiuni conflusuale si asi'a conflusulu se convoca pre M a r t i 15 Septemvre a. c. dupa calendarulu nou. Espune mai departe lips'a cea simtita si espressa de poporu in tote scaunele si districtele in privint'a reformeloru, inse recunoste ca normarea definitiva a principiiloru, dupa carea aru fi a se face reformele, cade in competint'a factoriloru legislativi si acestia sunt: regele incoronatu si diel'a.

Competint'a universitatiei in afaceri politice e fostu si mai nainte o cestiune deschisa. Acest'a o arata forte lamuritu unu conclusu alu universitatiei, dupa care suntu de a se cantu tote actele si documentele, din care sa se pota scoate o icona adeverata, ca catu de departe a mersu autonomi'a acestui corpu reprezentativu nationalu. Acumu dupa ce s'a facutu schimbările cele mari, in urm'a legiloru dela 1867, este cercelarea acest'a cu atata mai de lipsa, carea sa arate apoi si pusetiunea jurisdictiuniloru sasesci si a universitatiei, fatia cu organismulu intregu alu statulu.

Regularea pusetiunei acesteia se pote inse numai pre calea legislativi, — Cu tote aceste nu va tiermuri comitele desbaterile universitatiei numai la afaceri economice, ci acele se potu estinde si asupra reformeloru universitatiei, coresponditorie tempului, intru catu se cere spre a pute fi asterntu la locurile mai inalte.

Cam in aceste se cuprinde esentia circulariului comitalu.

Supunendu aceste pentru sciint'a publicului si cu deosebire a publiculu din fundulu regescu, i chiamamu tot'odata si atentionea asupra alegeriloru cari dupa circulariulu acest'a se voru face conformu modali tatoru de pana aci. Chiamamu atentionea spre a si tramite nu numai din unele, ci din tote partile putinciose barbatii, cari, sa lucre, fara de vreo consideratiune la interesele lor personale, in interesulu poporulu, dara mai departe, cari sa scie si apretiu bine, ce va sa dica a lua parte la dasbaterea reformeloru ce suntu a se face in sinulu fundulu regescu.

Evenimente politice.

S a b i u 31 Iuliu.

Dupa telegramulu de ieri sositu la „Hr. Ztg.“ cas'a deputatiloru din Pest'a si-a amenatu sedintiele pana la 16 Septemvre. — Legea de inarmare a trecut si prin desbateru speciala. In cas'a ma-

gnatiloru a asterntu Haynald proiectulu legei de inarmare, asemenea si altu proiectu pentru recrutarea de 38,000 feciori.

Vorbindu despre desbaterile „asupr'a legei de inarmare impartasimu si urmatorulu episod dupa „P. Ll. si adeca o epistola a contelui Cebrian indreptata catre mentiunatul diuaru. Epistol'a suna:

„Onorata Redactiune! In stimat'a foia a d-tale cetescu despre putinatatea mea, ca eu pentru a- ceea m'asiu fi retinutu dela votarea legei de inarmare, pentru ca o a-si fi aflatu pre democratica si pentru ca eu in genere nu me potu impreteni cu principiulu inarmarei generale! Acest'a nu e asi'a! Nu e lege carea pentru mine se fia pre democratica luandu cuventulu democraticu in intielesulu celu nobilu; si nu e obligamentu, dela care a-siu vrea cu ca sa fia vre unu cetatianu dispensatu. In privint'a acest'a me provocu la tote vorbirile mele rostite de mine inaintea colegiloru mei in clubulu lui Deak. Temerile mele au avutu altu temeu si adeca vorbindu pre scurtu, eu afu tote referintiele de putere, atatu dincoco catu si din colo de Lait'a, miscate dela loculu lor prin infantiarea unei armate magiare — si atare e cea a hondvediloru, — asi'a in catu credu ca o ciocnire noua nu se va pute incungiu; Acest'a spre justificarea mea; pentru polemizarea e pre tardiu. Alea jacta est. Pesta 5 Augustu.

Conte Cebrian

Unu tel. la „Hr. Ztg. dela 10 Aug. dice: „Patrie“ scrie: Agentulu regimulu romanescu Cretiu-Lescu au transpusu marchisulu Monstier o nota, in carea desvolta principiile politicei romanesci si esprima Romani'a simpathi'a catre Franci'a.

Diet'a Ungariei.

In sedintia dela 3 Augustu referesca Csen-gery despre rezultatulu negoliariloru deputatiunei regnicolarie ungaro-croatices si dupa aceea se continua desbateru generala asupra proiectulu de inarmare.

In sedintia dela 4 Augustu se continua si termina desbateru generala. Din 401 deputati erau absentu 20, 3 nu au votatu. Pentru proiectu au votatu 235 contra 43.

Revista diuaristica.

„Reform“ din Vien'a aduce unu articulu insemnatu despre festivitaea datatoriloru la semnu, ce se petrecu in septamanile trecute la Vien'a. Articulu din cestiune e intitulatu „Epilog zum Schützenfeste“ (epilogu la festivitaea datatoriloru la semnu) Articulu spune ca cu septamani inainte se desbata pre tota dia'a prin espectoratiuni lungi insemnetatea festivitatiei desu amintite. In decursulu festivitatiei au cursu mereu cuventările din sala serbatorei. Festivitaea avea sa documenteze unitatea tuturoru stirpeloru nemtiesci si a adusu la vedere neunitatea lor. In cantari si in vorbiri suntu nemtii si voiescu sa remana unu poporu unitu de frati, de cate ori se intalnescu undeva la o festivitae; inse candu voru pute ei dice, nu ca noi vremu, dara ca suntemu unu poporu unitu de frati? Nemtii au doveditu si cu ocasiunea festivitatiei acesteia, ca sciu realisa mijlocele si sciu afla caile, cari sa duca la neintelegere. Cine a observatu fara de preocupatiune cate s'au petrecutu la festivitae a pututu lesne castigu convingerea, ca nemtii, deca nui va aduna o mana puternica la olalta, ei dela sine acest'a nu o voru face nici odata. Intraba, mai departe dupa rezultatulu pentru Austri'a, in urm'a festivitatiei si dice ca negur'a cea grosa de prejudetie ce planu greu asupra Austriei nu s'a imprasciatu, pentru ca cei dia strainatate, cari au fostu

Principatele române unite.

București, 25 Iul. (6 Aug.)
Măriștea Domnitorului Românilor, a sosit ieri seră la palatul seu dela Cotroceni, din excursiunea ce a făcutu în judetiulu muscelu și o parte a judetiului Dembovită.

„Monitoriuulu“ de astăzi, publica unu raportu alu dlui ministru alu justitiei, cătra capulu statului prin care conformu articolului 24 din constituțiune, cere a se numi o comisiune care „sa revizuiască și se completeze codulu penale, in ceea ce privește delictetele de pressa, fara insa a se putea restringe dreptulu in sine seu a se inființa o lege esceptionale.“

Dintre prejmetecele Bucureștiului, unulu din cele mai cunoscute este monastirea Panteleimonu, și acést'a gracia institutiunilor binefacătoare ce se facura acolo, cu unu spitalu pentru infirmi, orfelinatulu de baiati, scôla de surdo-muli, care, instituita numai de câti-va ani a produsu progrese de mirare, și scôla de agricultura. Serbărea aniversarei patronului acestei monastiri, sf. Panteleimonu, se face totu deun'a cu ôre-care solemnitate in raportu neaparatu cu însemnătatea locului. Anulu acést'a, asta solemnitate, se va face Sâmbata, 27 corinte, cu o splendorē esceptionale; căci in acea dl Domnitoriu Românilor va pune cea d'anteiu pētra la reconstruiera ospiciului de infirmi fundatu

in 1750 de domnula țierei Grigorie Ghic'a Voda alu 2-le, și acum cadutu in ruine: Acést'a di trebue sa fa indoitu scumpa românilor, căci se pune temel'ia unui asilu de binefacere, și acea temel'ia este pusa de bonulu și generosulu suveranu alu Romaniei care nu incetăza a respândi bine-facerile și mangaierile sale ori-unde se aude unu suspinu de suferintie.

Efori'a spitatelor, din ale cărei funduri se face asta clădire, a pusu cea mai activa și inteliginta stăruintia pentru a da serbărei punerei întâiei petre la asilu și patronului monastirei tota stralocirea și variabilitatea ce s'aru putea dori. Pre intinsulu siesu de dinaintea monastirei s'au arangiatu cu multu gustu două renduri de mari umbrarie de verdētia sub care sa se pōta adăposti preumblatorii de radiele sōrelui. Feliurite jocuri, carusele, birturi și cofetarie unde sa se pōta recori și satisfăcōri-cine totu s'a arangiatu cu o inteligintia și unu gustu despre care pentru a se da o idea intr'unu singuru cuventu, va fi destulu a se spune ca la tōte aceste lucrări a presiedintu d. doctoru Davil'a. Alergări de cai, cari s'au făcutu dejă cunoscute cetitoriloru nostri prin anuciulu comitatului permanente de Ilfovu publicatu in nr. de ieri, se voru face in giurulu câmpului unde s'au arangiatu tōte pregatirile serbărei. Ori-cine intielege interesulu ce trebue sa se dea unoru asemenea intreceri menite a

imbuatati ras'a cailoru și a promovă bun'a îngri-gire și tratare a acestoru nobile animale, soci ai ostasiloru că și a muncitoriloru de pamentu.

Intemeiati pre tōte aceste pregatiri de solemnitate, cu atât'a inteligintia orenduite, nu stămu la indoiēla a anuciă de mai înainte ca o multime nenumerata va acoperi Sâmbeta câmpia și delulu Panteleimonului.

EDICTU

Nr. 5—1
Georgiu Resnoveanu din Feldiôr'a, care parasi ca necredintia pre lagiuit'a lui socie Mari'a Ioann Pelti'a, totu din Feldiôr'a, și pribegiesce in lume fara a se putea sci loculu ubicatiunei sele, se citeza prin acést'a, că in terminu de unu anu de dile dela datulu presente, sa se prezenteze inaintea subscrisului Scaunu protopopescu, căci la din contra, și in absentia lui se va decide, pre bas'a SS. Canōne ale bisericeii nōstre ortodoxe-resaritene, divortiuulu cerutu de socia lui.

Brasiovu in 1 Iuliu 1868.
Scaunulu Protopopescu gr. or. alu II alu Brasiovului.

Ioann Petricu,
Protopopu.

Deschiderea Subscriptiunei

la fondulu de intemeiare alu Bancei generale de asecuratiune reciproca

„TRANSILVANIA“

Emissiunea totala:

3000 bucăti de câte 100 fl. v. a., cari facu 300,000 fiorini v. a.

Aprobata de către naltulu ministeriu regescu ungurescu de agricultura, industria și comerciulu cu dat'a din 1 Iuliu 1868 Nr. 7649 cu consensulu naltulu ministeriu de finantie și justitia.

Cu privire la publicatiunea emisa de către consiliulu administrativu alu Bancei generale de asecuratiune reciproca „Transilvani'a“ dto 11 Iuliu 1868 — se deschide prin acést'a subscriptiune la

3000 BUCĂTI ACTII DE CĂTE 100 FIORINI VAL. AUSTR.

In Sabiu se primescu subscriptiuni in urmatōrele locuri:

- La ins'a-si **DIRECTIUNEA GENERALA** a bancei, **la SOCIETATEA DE IMPRUMUTU** a cetătiel
- piētra mare Nr. 187, cas'a Bar. Salmen, catulu 1; **(Vorschuss-Verein)**, piētra mica, in cas'a societ. meseriarie.
- la **CASA DE PESTRARE (Sparkass'a)**, **la Domnulu IOSIFU STOSS**, comerciante,
- strad'a iernii Nr. 259; **piati'a mare Nr. 187.**

Pentru cele-lalte tinuturi locurile de subscriptiune se voru face mai tardiu cunoscutē.

CONDITIUNI DE SUBSCRIPTIUNE.

1. La subscriptiune suntu a se depune **diece procente** din sum'a subscrisa; alte **dōne-diece procente** suntu a se respunde preste un'a luna dela dtu'a subscriptiunei. Solvirile mai departe voru urmā la provocarea Consiliului administrativu in rate lunarie de câte 10%.
2. La solvirea ratei intāin de 10% se da subscribentelui una bi-letu interimalu pre atātea actii, câte a subsemnatu; la solvirea celor-lalte 20% se estradau insusi actiile prevediute cu adevierēa plātiei. Solvirile mai tardie se cuietēza in deosebi.
3. Dēca o solvire ceruta nu se respunde, atunci sumele dejă platite decadu, și oblegamentulu imprumutatu incetēza. Administratur'a societătiei pōte atunci sa emita, in loculu la atari actii, altele nōue.
4. Actiile fundului de intemeiare suna pre nomele subscribentului și fatia cu Banc'a de asecurare „**Transilvani'a**“ ele au dreptulu de obligatiuni cu prioritate. Sumele cari s'au platitu pre acele, se **privescu că unu imprumutu. Dupa acestu imprumutu se dau 6% interese și afara de aceea se scotu in totu anulu din totalulu venitulu curatu alu institutului — 15%, cari se impartu apoi pre actiile fundului de intemeiare, că dividende.**
5. Pāna la deplin'a activare a institutului, garantēza membrii administraturēi supreme pentru sigurantia și bon'a intrebuintiare a sumeloru incurse la fondulu de intemeiare. Dupa activarea societătiei garantēza pentru implinirea tuturor oblegaminteloru primite fatia cu fondulu de intemeiare, societatea intregā.
6. Replatirea fundului de intemeiare se face prin sortire anual de actii. Sortitorile se facu nemijlocitu dupa tinerea adunārilor generale ordinarie ale societătiei și actiile trase se rescumpera indata.
Cu diu'a sortirei incēta pentru actiile trase atātu interesele, cătu și dreptulu de castigu.

Blanchetele pentru declaratiuni de subscriere, programulu intreprinderēi, cum și statutele aprobate se potu primi la Di-rectiunea generala in Sabiu cum și pre la locurile de subscriptiune mai susu insemnate.

Sabiu, in 6 Augustu 1868.

Administratur'a suprema a bancei generale de asecuratiune reciproca „Transilvani'a“.